

Èxit d'una iniciativa per avançar en el tractament de l'hepatitis C en col·lectius vulnerables

- *Un equip conjunt d'hepatòlegs, psiquiatres, farmacèutics i personal d'infermeria de l'Hospital del Mar ofereixen un seguiment individualitzat als pacients que es troben en tractament per addiccions a drogues i, a la vegada, estan infectats pel virus de l'hepatitis C*
- *El seguiment es fa al mateix centre d'atenció a l'addicció. D'aquesta manera, el projecte PAM ADIC-C ha aconseguit un grau d'adherència al tractament antiviral de gairebé el 100%*
- *La iniciativa s'ha ampliat als 6 centres d'atenció a les addiccions de l'àrea de referència de l'Hospital del Mar (districtes de Ciutat Vella i Sant Martí i barri de La Mina)*
- *L'Organització Mundial de la Salut s'ha marcat com a objectiu abans de l'any 2030 reduir les morts per aquesta infecció el 65% i els nous casos el 90%. Un dels col·lectius en el qual menys s'ha avançat és en el de les persones que consumeixen substàncies d'abús*

Barcelona, 19 d'octubre de 2020. – Un dels col·lectius en els quals està resultant més complicat avançar en els objectius per a l'erradicació de la **infecció per hepatitis C** és el de les persones que consumeixen substàncies d'abús. Es tracta d'un grup de persones amb una elevada prevalença d'aquesta malaltia, entre el 60 i el 70% han estat en contacte amb el virus que la provoca i la meitat en són portadors, però amb una molt baixa adherència al tractament. L'hepatitis C és una malaltia que afecta el fetge i per a la qual no hi ha vacuna, però sí un tractament amb un molt alt percentatge de curació.

Per millorar el seguiment d'aquests pacients infectats amb el virus de l'hepatitis C, professionals de l'Hospital del Mar han posat en marxa el **projecte PAM ADIC-C** (programa d'atenció multidisciplinària a pacients amb addiccions). Una iniciativa conjunta de la secció d'Hepatologia del Servei d'Aparell Digestiu, els serveis de Psiquiatria i de Farmàcia i el personal d'infermeria d'Hepatologia, que consisteix en una consulta conjunta multidisciplinària en el mateix centre on s'ofereix a aquestes persones el tractament de la seva addicció (els centres d'atenció i seguiment a les drogodependències (CAS)).

"Hem tingut una resposta molt bona, perquè gairebé tots els pacients que ens han derivat han estat tractats i s'han curat", explica la Dra. Montse García Retortillo, cap de secció d'Hepatologia i una de les responsables del projecte. L'adherència mitjana al tractament frega el 100% i s'ha reduït el nombre de pacients amb infecció activa del 39% l'any 2016, al 22% el 2019. De fet, 82 pacients han completat ja tot el protocol de tractament i, fins ara, la taxa d'abandonament ha estat només del 14%. Tot un èxit, segons la Dra. García Retortillo, ja que **"es tracta d'un gran avenç cap a la microeliminació de l'hepatitis C en el col·lectiu de persones addictes de la nostra àrea d'influència. Tractar-los té un doble efecte. A l'àmbit individual, els beneficis en salut són enormes, però, en el col·lectiu, com més persones tractem, més difícil és que hi hagi reinfeccions i nous contagis"**.

Consulta única

La gran dificultat per avançar en el tractament de l'hepatitis C en aquest col·lectiu era aconseguir que els pacients seguissin tot el protocol fins a la curació. De fet, el 36% de les persones incloses en el programa havien estat derivades anteriorment pels seus metges de capçalera de forma habitual, però mai havien iniciat el tractament. I un 10% havien estat derivats tres o més vegades. Com explica la Dra. Francina Fonseca, adjunta a la Direcció del Procés d'Addiccions de l'Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions de l'Hospital del Mar (INAD), **"es tracta d'un grup de pacients amb importants barreres per arribar al tractament i que presenten menor adherència"**. En primer lloc, **"són pacients que, en molts casos, no estan ben integrats**

al sistema de salut, amb baixa consciència de malaltia i mites sobre el mateix tractament, com ara, el temor a haver de patir proves diagnòstiques altament invasives, que actualment ja no són necessàries. A tot plegat, cal afegir la important problemàtica sobreafegida que pateixen en forma de comorbiditat psiquiàtrica i problemes socials, que fan que el tractament de l'hepatitis C no hagi estat una prioritat per aquest col·lectiu". Per últim, la Dra. Fonseca destaca que **"també hem d'assumir les barreres que el mateix sistema ha presentat, com ara, la manca de cribatge sistemàtic en algunes àrees, circuits per arribar al tractament complicats, i el mateix estigma que hi pot haver des del sistema sanitari".**

Per aconseguir incrementar l'adherència al tractament d'aquests pacients es va optar per crear una consulta específica al CAS Barceloneta (situat dins l'Hospital del Mar), a la qual se'ls citava per a realitzar, en una única visita, totes les proves diagnòstiques necessàries, així com la història clínica. El mateix dia s'iniciava el tractament. Tots els que l'han acabat s'han curat, a excepció d'un pacient, que es troba en un nou cicle de tractament. A més, només un dels pacients s'ha tornat a infectar. El programa inclou persones que segueixen tractament per desintoxicació al centre, però també altres que no ho fan. El tractament s'adapta per evitar interaccions amb altres medicaments prescrits a cada pacient, i té una duració d'entre 8 i 12 setmanes.

"Més del 90% d'aquests pacients prenen altres medicaments, i en molts casos, es detecten incompatibilitats amb alguns dels tractaments antivirals", apunta la Dra. Elena González Colominas, farmacèutica adjunta del Servei de Farmàcia. **"A la primera visita es fa una revisió exhaustiva d'aquesta medicació i després de valorar el millor tractament possible, es dispensen els primers dies de tractament".** La recollida de la resta de medicació i el seguiment de l'adherència es gestiona des del Servei de Farmàcia de l'Hospital del Mar d'acord amb les característiques del pacient (domicili, suport social, historial de tractaments anteriors...). En el cas de pacients sense domicili, es realitza un seguiment diari de la presa de medicació, l'anomenat 'Tractament directament observat'. El lloc de recollida també s'adapta a la conveniència del pacient tot just per garantir una adherència òptima.

Davant l'èxit inicial del projecte, des de febrer del 2019 s'ha ampliat el model a altres centres de tractament d'addiccions de la zona d'influència de l'Hospital del Mar. En aquests casos (CAS Sala Baluard, CAS Centre Fòrum, CAS La Mina, Robadors, CAS Garbivent i la Fundació CECAS), un educador del centre acompanya als pacients a la primera visita. Aquesta persona és la responsable de recollir la medicació i portar-la al CAS d'origen, des d'on es dispensa. El control de l'adherència al tractament es fa des del centre d'origen, i, després, aquesta informació s'envia al Servei de Farmàcia de l'Hospital del Mar, on es centralitzen les dades. Els pacients no hi tornen fins al final del tractament i a la visita de seguiment per certificar la curació. L'èxit del model ha portat als seus impulsors a estudiar la seva aplicació a altres col·lectius vulnerables, com és el cas de persones migrades procedents de determinats països asiàtics amb alta prevalença de la malaltia.

L'hepatitis C

Es tracta d'una malaltia del fetge causada per un virus, que no manifesta símptomes durant força temps i que, a llarg termini, pot provocar tant hepatitis aguda com crònica, així com càncer hepàtic. Al món, es calcula que afecta 71 milions de persones i provoca 400.000 morts cada any. A Catalunya és una de les 15 principals causes de mortalitat. Les estimacions xifren en gairebé 30.000 les persones infectades, de les quals, un 20% desconeix que ho està.

El virus es transmet a través de la sang i una de les causes de transmissió és el consum de drogues injectades compartint xeringues. Aquesta malaltia té un tractament senzill, breu, sense pràcticament efectes secundaris i molt efectiu, amb una taxa de curació del 97%. L'Organització Mundial de la Salut s'ha marcat com a objectiu abans de l'any 2030 reduir les morts per aquesta infecció el 65% i els nous casos el 90%. Aquest 2020, la Reial Acadèmia Sueca de Ciències ha decidit atorgar el Premi Nobel de Medicina als investigadors Harvey J. Alter, Michael Houghton i Charles M. Rice pel descobriment del virus de l'hepatitis C.

Més informació

Nota de premsa

Departament de Comunicació de l'Hospital del Mar. Tel. 932483537.
dcollantes@hospitaldelmar.cat / comunicacio@hospitaldelmar.cat